

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Het vertrouwensbeginsel en de contractuele gebondenheid : beschouwingen omtrent de dogmatiek van het overeenkomstenrecht

Smits, J.M.

Citation

Smits, J. M. (1995, November 14). *Het vertrouwensbeginsel en de contractuele gebondenheid : beschouwingen omtrent de dogmatiek van het overeenkomstenrecht*. Gouda Quint BV, Arnhem|Department of Private Law, Faculty of Law, Leiden University. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/12296>

Version: Corrected Publisher's Version

[Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/12296>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Trefwoorden- en personenregister

algemeen belang 92, 320 v., 325, 327, 330 v.
algemene voorwaarden 258
altruïsme 234
- bij schenking 307 v.
- bij zaakwaarneming 271
Anglo-Amerikaans recht 11, 15, 67, 70, 104, 230 v.
animus donandi 234 v., 242, 303 v., 305 v., 312
Atiyah, P.S. 213 v., 232, 244, 265 v., 280
autonomie van partijen 8, 11, 18, 61 v., 110, 201, 205, 211, 213, 219, 235, 239, 245 v., 266 v.

Barendrecht, J.M. 63 v., 71, 72
beginsel 8, 49, 66 v., 72, 97, 119 v.
- en regel 67 v.
beleid 105, 320 v., 325, 327 v., 333
- aanvaarding van 321, 326
- wijziging van 132, 330 v., 335
belofte, expliciete 278, 280, 315 v.
belofteleer 120, 208, 209 v., 218
bescherming
- van vertrouwen 1 v., 16 v.
- van de zwakkere partij 32, 255, 256, 259
betaling, onverschuldigde 18, 162, 165, 170, 185
betrouwbaarheid, maatschappelijke 62, 64
bewijsrecht 214, 232, 249, 266 v.
billijkheidsactie 163 v., 167

bronnen van verbintenis 7, 18, 59 v., 104, 107, 147 v., 181 v., 219, 263, 286
- methode van de 159 v.
- summa divisio 160 v.
- systeem van het BW 147 v., 166 v.
Burgerlijk Wetboek, betekenis van 74 v., 78

Canaris, C.W. 138 v.
categorie, dragende 115 v., 123, 250
causa 171, 176, 201, 217 v., 264
- en consideration 225 v.
- geschiedenis 222 v., 228
- als grondslag van gebondenheid 222 v.
- en schenking 234 v., 242 v., 304 v.
- en voordeel 244 v., 262 v.
- en wederkerigheid 234 v., 240, 268, 279, 305 v.
- en wijsleer 228 v.
causal verband 144, 239, 272
- en waarschijnlijkheid 241, 249, 310
Colijn, A.J. 138 v.
concretisering relatie 103, 151, 154, 157, 159
conformiteit 259, 262, 294 v.
consensus 178, 189, 190 v., 224, 228
consideration 225 v.
- en wijsleer 230 v.
consument 241, 257, 258
contra proferentem-regel 259 v.

- contractuele rechtvaardigheid 293,
 337 v.
 Craushaar, G. von 137 v., 140
 crisisgedachte 8 v., 21 v., 43, 79, 337
 v.
 criterium, zie: *dragende categorie*
 Critical Legal Studies 188

 deskundigheid van contractanten 142,
 258 v.
 dispositievereiste, zie: *vertrouwen,*
 voortbouwen op
 dogmatiek 42, 43 v., 71 v., 254
 - leerstuk-benadering 40 v., 71 v.
 - opvattingen 48 v.
 dragende categorie 123 v., 146
 Drion, H. 74 v.
 Drion, J. 292, 332 v.
 Dunné, J.M. van 27, 34 v., 62, 164,
 209, 210 v., 213, 214, 216
 dwaling 85, 89, 227, 258, 275, 294
 v., 297, 298, 309 v.
 - en oneigenlijke dwaling 256, 294
 v.
 - en uitleg 294 v.
 Dworkin, R. 67 v.

 economische benadering, zie: *Law & Economics*
 Eggens, J. 62, 117, 129 v., 164, 166
 Erp, J.H.M. van 104 v.
 Esser, J. 34, 77
 exceptio non adimpleti contractus 2,
 237, 248

 fait accompli 59 v.
 feitelijkheid 22, 29, 34, 42, 57 v., 62,
 81 v., 102, 111
 feiten 21 v., 26, 31, 43, 57 v.
 formal and substantive reasoning 215,
 265, 268 v., 323
 Fried, C. 211 v.

 Gaius 11, 161 v., 163, 166, 169, 185
 gebondenheid 2, 8 v., 23, 28, 107,
 115, 147

 - criteria voor 187 v.
 - grondslag van 3, 187 v., 217 v.,
 225
 Geltungserklärung, leer der 194 v.
 Glossatoren 228 v.
 goederenrecht 17
 goede trouw 27, 34, 75, 81, 86 v., 99
 v., 101 v., 106, 109, 142 v., 145,
 288
 Gordley, J. 222 v.
 Groot, H. de 61, 170, 172, 174, 223,
 228, 304

 handelingsperspectief 33
 Haviltex-formule 294
 Heijden, E.J.J. van der 169 v.
 heuristiek 119 v.
 - en legitimatie 55, 57, 71 v., 75,
 79
 Hijma, Jac. 207 v., 213, 217

 imprévision 84, 89, 297 v.
 inhoud van de overeenkomst 218 v.,
 222, 227, 228, 236, 258, 260, 298
 iustum pretium-leer 281 v.

 janushoofd 145 v.
 Jhering, R. 23, 24, 28, 31, 42, 155

 koopovereenkomst 204, 240, 254,
 255, 259
 - consumentenkoop 241, 276
 - koopprijs 257, 262, 273, 276,
 283, 285, 294, 303, 306

 Law & Economics 220 v.
 leerstuk 6, 8, 10, 16, 21, 24, 37, 38
 v., 47, 71 v., 84, 111, 123

 mededelingsplicht 85, 296
 Meijers, E.M. 48 v., 78, 198
 misbruik van omstandigheden 221,
 227, 258, 297, 298, 316, 317
 misverstand 3, 263, 294 v.

- nakoming 6, 11, 120, 132, 149, 157, 158, 209, 227, 237, 311, 317, 324, 330, 331, 334
negatief belang 220
Nieskens-Isphording, B.W.M. 59 v., 235 v., 246
niet-nakoming, zie: *nakoming*
Nieuwenhuis, J.H. 45, 47, 51 v., 55, 72, 78, 201 v., 206 v., 212, 213, 237, 305
normaliteit 244, 245, 253 v., 259 v., 263 v., 266, 270, 282, 283, 291, 301, 302, 310
normatieve uitleg 26, 28, 29, 34 v., 36 v., 42, 46, 55, 81, 214
normen 21 v., 37 v., 43, 45, 101, 108
- vage en 'scherpe' 37 v., 41, 63 v., 67 v., 82 v., 89, 96 v.

onderhandelen, zie: *precontractuele fase*
ondernemer 241, 258 v., 314
onderzoeksplicht 85, 296
onevenheid 61, 173, 174, 284
ongerechtvaardigde verrijking, zie: *verrijking*
onrechtmatige daad 6, 17, 61, 111, 121 v., 154, 162, 172 v., 184 v., 239, 285, 292 v., 324 v.
- criterium 174 v.
- grondslag 172, 173 v., 184, 324 v.
- en overeenkomst 11 v., 148 v., 162, 166
ontbinding 237, 248
onverschuldigde betaling, zie: *betaling, onverschuldigde*
onvoorzien omstandigheden, zie: *imprévision*
oorzaak, zie: *causa*
opschortingsrecht 248
Opzoomer, C.W. 191, 195
overeenkomst 176 v., 187 v.
- aanpassing van de 299
- aard van de 254 v., 267, 268
- eenzijdige 235, 240, 242 v., 247, 248
- als taalhandeling 201 v., 213
- uitgevoerde 274 v.
- voortbouwende 261 v.
- wederkerige 226, 233, 234, 236 v., 242, 243, 248, 304
overheid
- beleidswijziging door 330 v.
- taak van 320 v., 327
- toezegging door 6, 132, 292, 318 v., 327 v.

partijverhouding 258 v., 313 v.
Polak, R.J. 174 v.
positief belang 220, 249
precontractuele fase 4 v., 106 v., 131 v., 286 v.
prestatiebelofte 279 v.
- eenzijdige 301 v., 318 v.
- wederzijdse 279 v.
probleemdenken 37, 38, 52 v.

quasi-contract 162, 165, 182

rechtsgeschiedenis, belang van 16, 45
rechtshandeling 2 v., 141, 274
rechtsplicht, zie: *verbintenis*
rechtvaardigheid 33, 47, 85, 88 v., 91 v., 118, 163 v., 172, 223, 245, 282
- contractuele 293, 337 v.
rechtsvergelijking, methode van 15 v.
rechtsverhouding 93, 101 v., 103 v., 261, 304
rechtsverwerking 85, 111
rechtsvinding 8 v., 21 v., 68 v., 71 v.
rechtswetenschap, taak van de 38 v., 71 v., 79
rechtszekerheid 9, 63, 82, 85, 97, 167
redelijke persoon 140 v.
redelijkheid en billijkheid 34 v., 41, 75, 81 v., 145, 163 v., 284
- aanvullende werking 86 v.
- beperkende werking 28, 91, 98
- betekenis 81, 89
- als bron van verbintenissen 163 v.

- dubbele rol 94 v.
 - externe werking 91 v., 100
 - functies 90 v.
 - interne werking 93 v., 103 v., 144
 - standaardbeeld 82 v., 90, 96
 - toepassingsgebied 88 v., 101 v.
 - en vertrouwen 101 v.
- regel
- algemeen 212, 214
 - en geval 21 v., 74 v.
 - en vertrouwen 101 v., 108 v.
- restitution 212, 214
- Revolutie, Franse 30 v.
- samenhangcriterium 233 v., 247 v., 310 v.
 - en standaardsituatie 240 v., 254
- schadebegrip 174 v., 177
- schadevergoedingsrecht 172 v.
 - doelstellingen van het 173 v.
- schenking 180, 226, 277, 301 v.
 - altruïsme 180, 235, 307 v.
 - formele en materiële 302 v.
 - en wederkerigheid 234 v., 242 v., 305 v.
- Scholten, P. 9 v., 28, 38, 66, 79
- Schoordijk, H.C.F. 46, 130, 163 v., 181, 271 v.
- schriftelijke vorm 266 v., 315 v.
- Selbstschutz 137 v.
- sociale wijsorde 168 v.
- standaardsituaties 74 v., 93, 108, 113, 240 v., 257, 268
- status quo 171 v., 187, 225, 250
- stipulatio 108 v., 228 v.
- subjectief recht 154 v.
- synallagma 236 v., 242, 250
- systeemperspectief 24, 33, 57 v., 63
- toedoen, zie: *vertrouwen*
- toerekening 10 v., 139
- toezegging 6 v., 132, 301 v., 318 v., 279
 - onbevoegd gedane 330 v.
 - als overeenkomst 323 v.
- als wijsverklaring 327 v.
- topiek 47, 52 v., 71, 72, 215, 224
- totstandkoming
- onrechtmatige 297 v.
 - van de overeenkomst 2 v., 110, 129 v., 141, 143, 209, 225, 253 v., 288 v., 294 v., 309, 319
- uiteleg 26 v., 34 v., 50, 68 v., 77 v., 94, 194, 197, 255, 258 v., 289, 294 v., 297 v.
- utilistische benadering 220 v.
- verbintenis 148, 149 v., 157, 159, 160
 - aangegane en opgelegde 168 v.
 - en rechtsplicht 12, 151 v., 158
- verklaringsleer 189, 196, 199, 207 v., 210, 216
- vermogensverschuiving 171 v., 181, 183, 236
- verrijking, ongerechtvaardigde 8, 18, 153, 170, 177, 181 v., 244 v., 249, 264 v., 269 v., 279, 288, 292, 313, 321 v.
- vertrouwen 1 v., 13 v., 105 v., 108 v., 115 v., 125, 130, 145, 187, 196 v., 199, 217 v., 247, 249, 275, 280, 329
 - absorberende werking 110 v., 115
 - als beginsel 116 v., 122, 145
 - als bron van verbintenissen 59 v., 165 v.
 - gerechtvaardigheid 124 v., 135 v., 144 v.
 - intensiteit 133 v.
 - object 127 v.
 - toedoen 125, 143 v.
 - voortbouwen op 283 v.
- vertrouwensverhouding 105 v.
- verwachtingen 4, 6, 104, 118, 121, 125 v., 136, 196
- voordeel, zie: *causa*
- vormvoorschriften 229, 268 v., 303, 315 v.

- wanprestatie, zie: *niet-nakoming*
wederkerigheid 233 v., 238, 240 v.,
250, 294, 298, 301
- abnormale 263 v., 302, 305 v.
- normale 253 v.
wil als bewijsmiddel 214, 265 v.
wilsleer 189, 190 v., 228 v., 130,
189, 196, 200, 204, 211, 228 v.,
238, 244, 245, 258, 277, 279
wils-vertrouwensleer 1 v., 197 v.,
208, 225, 266, 294,
zaakwaarneming 18, 153, 162, 174,
177, 178 v., 269, 288
- en overeenkomst 180 v., 243,
269 v.
Zaltbommel, L.K. van 57 v.
Zwitser, R. 204 v., 217

Eeropvolgend jaar studeerde hij aan de Universiteit Leiden op 15 november 1992. Na het behalen van zijn diploma in 1995 was hij werkzaam als juridisch adviseur bij 's-Hertogenbosch Advocaten te 's-Hertogenbosch en van 1995 tot 1997 studeerde hij vervolgens privaatrecht en Europees recht aan de Faculteit de Drecht en de Faculteit Rechten van de Universiteit de Parijs (Frankrijk). Van februari 1997 tot juli 1998 was hij als assistent-in-opleiding verbonden aan de afdeling Burgerlijk recht van de Rijksuniversiteit Leiden. In die periode publiceerde hij onder meer in *Europas*, *Thémis*, *WPNR*, *Ars Aqui*, en het *BW-krant Facebook* en was hij redacteur van diverse uitgaven. Bovendien verzorgde hij verschillende onderwijsvormen in het naam de civielrechtelijke differentiatiefase. In augustus 1998 verbleef hij als research-scholar aan de Faculteit Reggebergelijk van de Universiteit van Stellenbosch (Zuid-Afrika). Thans is hij als universitair docent Burgerlijk recht en Handelrecht verbonden aan de Katholieke Universiteit Brussel.